

Na osnovu člana 76 tačka 4 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list RCG", br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, broj 004/08, 021/9, 045/10, 073/10, 040/11, 045/11, 036/13, 039/13, 044/13, 047/17, 059/21, 76/21, 146/21, 3/23 i 84/24) i člana 17. Statuta, Školski odbor JU **Gimnazija na Cetinju**, na sjednici održanoj 26. 09. 2025. godine, donio je

ETIČKI KODEKS

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Etičkim kodeksom propisuje se skup pravila, odnosno etičkih načela, kojih se u radu i ponašanju u školi, školskom prostoru i okruženju moraju pridržavati neposredni nosioci vaspitno-obrazovne djelatnosti u JU Gimnaziji (u daljem tekstu: Škola). Etički kodeks se sastoji od standarda ponašanja prilagođenih potrebama Škole i njenih zaposlenih uzimajući u obzir načelo čuvanja dostojanstva i ugleda Škole, svih učesnika nastavnog i radnog procesa, te učenika.

Član 2.

Etički kodeks sadrži moralna načela i načela profesionalne etike po kojima treba da se ponašaju u svom profesionalnom i javnom djelovanju, osim nastavnika i stručnih saradnika (u daljnjem tekstu: nastavnici) i drugi radnici Škole.

Član 3.

Pravila ponašanja i načela Etičkog kodeksa primjenjuju se na odgovarajući način i na druge osobe koje nisu zapošljene u Školi ukoliko se ponašanje i djelovanje tih osoba može direktno povezati sa Školom.

Član 4.

Etički kodeks, Škole te obavljanje vaspitno-obrazovne djelatnosti, se ostvaruje primjenom temeljnih načela koja se nužno moraju poštovati u obavljanju vaspitno-obrazovne djelatnosti, a to su:

- načelo poštovanja propisa i pravnog poretka Crne Gore;
- načelo poštovanja integriteta i dostojanstva ličnosti;
- načelo zabrane diskriminacije;
- načelo jednakosti i pravednosti;
- načelo autonomije izvođenja nastavnog procesa i drugog stručnog rada;
- načelo učestvovanja u društvenim procesima;
- načelo profesionalnosti;
- načelo slobode mišljenja i izražavanja;
- načelo razvoja ličnih mogućnosti;

-načelo zaštite okoline i brige za održivi razvoj;
Izrazi u ovom Etičkom kodeksu navedeni su u muškom rodu, neutralni su i odnose na sve osobe muškog i ženskog pola.

Član 5.

Etičkim kodeksom se uređuju obaveze i prava neposrednih nosilaca vaspitno-obrazovne djelatnosti prema učenicima, roditeljima, strankama i ostalim radnicima škole, primjereni način ophođenja i odijevanja u Školi, druge odredbe ponašanja u školskom okruženju i neposrednom vaspitno – obrazovnom radu, te posljedice kršenja ovog Etičkog kodeksa, a sve u skladu sa pravima i obavezama utemeljenim na Ustavu Crne Gore, važećim zakonima i provnim propisima.

Član 6.

Svrha donošenja ovog Etičkog kodeksa je utvrđivanje obaveze promovisanja vrijednosti specifičnih za vrlo odgovornu i osjetljivu obrazovnu djelatnost u najširem smislu. Sprovođenje odredbi ovog Etičkog kodeksa ima za svrhu i da utiče na učenike u cilju prihvatanja tih etičkih normi u budućem životu i radu i podizanje nivoa značenja nastavničkog poziva u društvu kao cjelini. Promovisanje etičnog ponašanja i vrijednosti koje su sadržane u ovom kodeksu obaveza je svih nastavnika i zaposlenih u Školi kao i svih tijela koja se formiraju u Školi.

Član 7.

Nastavnici su u svom radu dužni da postupaju savjesno i odgovorno, poštujući propisana i uobičajena pravila struke, u skladu sa temeljnim načelima humanosti, moralnosti i pravičnosti, te vrijednostima utvrđenim međunarodnim pravom, a sve s ciljem poštovanja prava djece i ljudskih prava u cijelini.

ODNOS NASTAVNIKA PREMA UČENICIMA

Član 8.

Nastavnici su dužni da postupaju jednako prema svim učenicima bez diskriminacije ili povlašćivanja na temelju boje kože, pola, dobi, nacionalnosti, etničke ili vjerske pripadnosti, socijalnog ili imovinskog stanja, porodične situacije i sl.

Član 9.

Učenike treba vaspitavati i obrazovati u skladu s temeljnim ljudskim vrijednostima kao što su: istina, mir, pravičnost, ljubav, nenasilje, dobronamjernost i otvorenost.

Kod učenika treba podsticati slobodan, odgovoran i ozbiljan pristup učenju uz primjenu najboljih stručnih, profesionalnih i naučnih metoda.

Učenike treba motivisati za učenje i druge oblike stvaralaštva, podsticati na izražavanje ličnog mišljenja, te kod njih razvijati odgovornost i samopouzdanje.

Član 10.

Nastavnici treba da budu objektivni i nepristrasni prilikom ocjenjivanja učenika uz obavezu dosljedne primjene važećih zakona, provnih propisa i opštih akata škole.

Dužnost nastavnika je da uvažava i prihvati učenike s različitim sposobnostima i interesima i da im omogući odgovarajući intelektualni, emocionalni, moralni i duhovni razvoj u skladu s njihovim mogućnostima.

Učenike treba na prihvatljiv način upućivati na razvijanje rodoljublja i svijest o nacionalnoj i svim drugim vrednostima istorijske i kulturne i baštine Crne Gore.

Član 11.

Učenike treba vaspitavati u duhu poštovanja i uvažavanja svih ljudi bez obzira na nacionalnu, vjersku, rasnu ili socijalnu pripadnost, a u skladu s etičkim načelima, te načelom humanosti i čovjekoljublja.

Član 12.

Nije dozvoljeno fizičko kažnjavanje učenika, verbalno vrijeđanje, te svaka druga metoda psihološkog pritiska kojom se učenik dovodi u ponižavajući položaj ili se kod njega stvara osjećaj manje vrijednosti ili povrede dostojanstva učenika.

Zabranjeno je kažnjavanje učenika udaljavanjem iz razreda, osim ako su udaljeni iz razloga predviđenih pravilnikom o vaspitno-disciplinskim mjerama.

Član 13.

U slučaju saznanja o bilo kakvom obliku fizičkog ili psihičkog nasilja nad učenicima ili bilo kom drugom obliku društveno neprihvatljivog ponašanja koje može štetiti razvoju i tjelesnom ili psihičkom integritetu djeteta, nastavnik i stručni saradnik je dužan da u najkraćem mogućem roku obavijestiti direktora škole, koji je obavezan da o tome obavijesti nadležne institucije, te da sprovede propisani postupak i radnje u skladu sa situacijom.

Član 14.

U obavljanju vaspitno-obrazovne djelatnosti nastavnici su dužni da postupaju u skladu sa propisima o zaštiti ličnih podataka kada se radi o informacijama sa kojima raspolažu o

učenicima ili njihovim porodicama uz obavezu da svi ti podaci predstavljaju profesionalnu tajnu, a sve u skladu sa važećim propisima o zaštiti ličnih podataka.

Dužnost čuvanja službene i profesionalne tajne obavezuje i nakon prestanka rada u školi, osim u situacijama kada je to propisano odredbama posebnih zakona, odnosno nadležnih tijela.

ODNOS NASTAVNIKA I STRUČNIH SARADNIKA PREMA RODITELJIMA

Član15.

Komunikacija nastavnika i stručnih saradnika s roditeljima, odnosno starateljima učenika treba da bude dobronamjerna i iskrena, kontinuirana i sadržajna s elementima obostrane odgovornosti.

Član 16.

Roditelje ili staratelje učenika, razredne stariješine, nastavnici ili stručni saradnici su dužni primiti na razgovor, informisati ih ili saslušati i evidentirati eventualni problem, a sve na način da se time ne remeti redovni nastavni proces, poštujući interese obje strane. U vrijeme predviđeno za informacije razredni stariješina je dužan da bude dostupan svim roditeljima zainteresovanima za razgovor, a predmetni nastavnik samo ako je to posebno objavljeno ili posebno dogovoreno.

Član 17.

Odnos nastavnika i stručnih saradnika prema roditeljima ili starateljima treba da bude objektivn i tolerantan, uz obavezu uvažavanja stavova roditelja ili staratelja, vodeći računa o dobrobiti djeteta.

Član18.

Nastavnici su dužni da obavještavaju roditelje o uspjehu učenika, ponašanju i aktivnostima učenika, izostajanju sa nastave, i drugih učeničkih obaveza i izvršavanju istih, a sve u skladu sa utvrđenim obavezama.

ODNOS NASTAVNIKA I STRUČNIH SARADNIKA MEĐUSOBNO, PREMA STRANKAMA I DRUGIM RADNICIMA ŠKOLE

Član19.

Škola podstiče i promoviše javnost u propisima i djelovanju kao jednu od temeljnih vrijednosti, a sva pravila kojima se definišu prava i obaveze radnika moraju da budu javna, jasna i dostupna svima.

Odnos nastavnika i stručnih saradnika prema radu i radnim obavezama mora biti stručan, profesionalan i odgovoran.

Član 20.

Međusobni odnos nastavnika i stručnih saradnika treba da bude saradnički, da se temelji na međusobnom poštovanju, kolegijalnosti, obostranom uvažavanju, međusobnoj pomoći i saradnji, te profesionalnoj i ljudskoj solidarnosti.

Član 21.

Nastavnici i stručni saradnici su dužni da se uzdržavaju se od ponašanja kojim mogu da povrijede stručni i lični ugled ili način rada drugog nastavnika, stručnog saradnika ili drugog radnika škole, te ugled Škole u cijelini.

Kod ukazivanja na određena postupanja ili ponašanja drugih nastavnika, stručnih saradnika, odnosno ostalih radnika škole treba postupati korektno i primjereno, pazeći da se primjedbom ili kritikom ne povrijedi ugled ili dostojanstvo osobe na čiji se rad ili postupanje ukazuje.

Član 22.

Prema strankama nastavnici i stručni saradnici su dužni da se ponašaju u skladu sa opštim načelima kulturnog ophođenja i komuniciranja, da budu predusretljivi i da im pruže svaku informaciju kojom raspolažu, odnosno da ih upute nadležnoj osobi ili tijelu.

Član 23.

Ophođenje sa učenicima, roditeljima, radnicima škole, te svim drugim osobama sa kojima nastavnici i stručni saradnici svakodnevno komuniciraju treba da bude tolerantno, primjereno, dolično i na nivou profesije koju obavljaju.

ETIČKI ODBOR

Član 24.

Škola osniva Etički odbor (u daljem tekstu: Odbor) koje ima zadatak da prati primjenu Etičkog kodeksa i ispunjavanja utvrđenih obaveza i pravila ponašanja. Postupak pred Odborom se pokreće zahtjevom za davanje mišljenja o skladnosti određenog djelovanja ili ponašanja sa načelima i pravilima Etičkog kodeksa.

Član 25.

Etički odbor imenuje direktorica uz saglasnost Nastavničkog vijeća, na rok od 3 godine. Etički odbor ima 3 člana.

Ako se mišljenje traži u vezi s pitanjem koje se tiče ponašanja učenika ili je pitanje od neposredne važnosti za učenike, Odbor se proširuje za dva člana koji se imenuju iz reda učenika. Imenuje ih Učenički parlament.

Član 26.

U postupku ispitivanja povreda Etičkog kodeksa treba obezbijediti jednake mogućnosti pritužbe i ravnopravan položaj za sve učesnike.

Član 27.

Postupak pred Etičkim odborom pokreće se zahtjevom za davanje mišljenja o usklađenosti određenog djelovanja ili ponašanja s načelima i pravilima Etičkog kodeksa.

Zahtjev za davanje mišljenja mogu podnijeti direktorica škole, Nastavničko vijeće, Sindikat, Školski odbor i druga tijela Škole.

Ako se zahtjev za davanje mišljenja odnosi na mišljenje o usklađenosti djelovanja ili ponašanja članova Nastavničkog vijeća škole s načelima i pravilima Etičkog kodeksa, inicijator se može obratiti Nastavničkom vijeću koje će većinom glasova svih članova odlučiti hoće li se pokrenuti postupak pred Etičkim odborom.

Zahtjev za davanje mišljenja mora biti određen i mora tačno i precizno opisati slijedeće:

- načelno pitanje o kojem je riječ ili
- konkretne okolnosti slučaja i djelovanje odnosno ponašanja za usklađenost s načelima i pravilima Etičkog kodeksa za koja se traži mišljenje.

Uz zahtjev se mogu podnijeti i relevantni dokazi i materijal, kao i navodi o odredbama Etičkog kodeksa u vezi s kojima se posebno traži mišljenje.

Član 28.

Nakon dobijanja zahtjeva predsjednik Etičkog odbora saziva sastanak odbora u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Odbor može od podnosioca zahtjeva zatražiti dodatna pojašnjenja i obavještenja. Ako se u zahtjevu traži mišljenje o konkretnom slučaju, Odbor može zatražiti izjavu i razjašnjenje od zainteresovanih osoba. Ako podnositelj zahtjeva traži ispitivanje etičnosti ponašanja određenog zaposlenog u Školi, tom zaposlenom se mora omogućiti da se izjasni o navodima i iznese svoje argumente.

Etički odbor Škole svoje mišljenje daje isključivo na osnovu navoda i podataka iz zahtjeva, priloga uz zahtjev i dodatnih pojašnjenja podnosioca zahtjeva i drugih osoba. Odbor ne provjerava navode iz zahtjeva i izjave niti ima istražna ovlaštenja da utvrđuje činjenice po sopstvenoj inicijativi.

Ako se navodi o činjenicama iz zahtjeva i navodi o činjenicama iz izjava razlikuju, a o istinitosti spornih tvrdnji ne može se zaključiti iz materijala koji je podnesen u postupku, odbor će tu okolnost navesti u svom mišljenju i ograničiti se na davanje stava o načelnom pitanju.

Ako je u zahtjevu zatraženo mišljenje o usklađenosti određenog ponašanja s izričito navedenim odredbama Etičkog kodeksa, Etički odbor je dužan da svoje mišljenje da o usklađenosti s tim odredbama, ali Odbor može mišljenje proširiti i na usklađenost ponašanja s drugim načelima i pravilima Etičkog kodeksa.

Član 29.

Mišljenje se donosi u pisanom obliku, u roku 30 dana od dana prijema zahtjeva.

Ako je Odbor zatražio dodatna razjašnjenja i obavještenja taj se rok računa od njihova prijema, ali i tada mišljenje mora biti dato najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva.

Ovi rokovi ne teku za vrijeme godišnjih odmora i drugih perioda u kojima u Školi nema aktivnosti.

Mišljenje odbora mora sadržati sledeće:

- opis zahtjeva i pitanja o kojima je Odbor raspravljao,
- navode o načelima i pravilima Etičkog kodeksa koje je u zahtjevu Odbor uzeo u obzir,
- stav Odbora o tome da li je ponašanje opisano u zahtjevu u skladu sa Etičkim kodeksom ili ne,
- razloge za mišljenje Odbora,
- podatak o tome da li je mišljenje donešeno jednoglasno ili ne.

Ako je mišljenjem utvrđeno da određeno ponašanje nije u skladu s načelima i pravilima Etičkog kodeksa, ono može sadržati i :

- Ocjenu Odbora o stepenu neusklađenosti i težini povrede etičkih načela prozrokovane takvim ponašanjem,
- stav Odbora o načinima na koje se mogla izbjeći neusklađenost ponašanja s Etičkim kodeksom ili o mjerama koje bi mogle doprinijeti da do takvih povreda u buduće ne dolazi.

Ako mišljenje nije donešeno jednoglasno, članovi Odbora koji su imali različito mišljenje od većine, ovlašćeni su da svoja izdvojena mišljenja prilože uz mišljenje Odbora.

Izuzetno, ako Odbor zaključi da na osnovu zahtjeva nije moguće donijeti mišljenje, da nije nadležan za davanje mišljenja ili ako iz bilo kog drugog razloga ne može donijeti mišljenje, predsjednik Odbora je dužan o tome obavijestiti podnosioca u roku 30 dana, i da detaljno navede razloge zbog kojih nije donijeto mišljenje.

Član 30.

Direktorica Škole ili od nje ovlašćena osoba, dužna je da sve radnike upozna s odredbama ovog Etičkog kodeksa.

Član 31.

Etički Odbor se ističe na oglasnoj tabli u Školi.
Ovaj Etički kodeks objavljuje se na internet stranici Škole.
Etički kodeks treba da poznaje svaki zaposleni i učenik Škole.

Član 32.

Etički odbor će biti imenovan u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Etičkog kodeksa.

OSTALE ODREDBE

Član 33.

Lični izgled nastavnika i stručnih saradnika mora da bude služben i primjeren vaspitno-obrazovnoj djelatnosti.

Odjeća nastavnika i stručnih saradnika treba da bude uredna, prihvatljivog kroja i izgleda, bez neprimjerenog otkrivanja dijelova tijela kako to ne bi djelovalo na pažnju učenika, a sve u skladu sa pozivom koji obavljaju.

Član 34.

Nastavnici i stručni saradnici su dužni da čuvaju dignitet struke i van radnog vremena u školi, te da primjerenim i dostojanstvenim ponašanjem i promovisanjem pozitivnih vrijednosti doprinose ugledu škole i vaspitno-obrazovne struke kao instituta.

Član 35.

Dužnost nastavnika i stručnih saradnika je da ukazuju na neprimjereno postupanje ili ponašanje u pogledu nepoštovanja odredbi ovoga Kodeksa ili drugih neprimjerenih ponašanja, vodeći računa da se to izvrši na način kojim neće biti povrijeđeno dostojanstvo osobe koja se upozorava na takva štetna i nedopuštena ponašanja.

Član 36.

Apsolutno su zabranjena sva neprihvatljiva ponašanja kao što su:

- svi oblici diskriminacije,
- polno ili verbalno uznemiravanje, te uznemiravanje na bilo kojoj osnovi,
- konzumiranje alkoholnih i sličnih napitaka,
- pušenje ili konzumiranje opojnih sredstava.

Postupanje suprotno odredbama ovog Kodeksa smatra se povredom profesionalnih obaveza, bilo lakših ili težih, za koje osoba treba da snosi pravne posljedice u skladu sa zakonskim propisima, podzakonskim aktima i važećim aktima škole.

Član 37.

Kao vid neprihvatljivog ponašanja smatra se i:

- traženje poklona i podsticanje na poklanjanje, a za što postoji jasna pretpostavka da će navedeno činjenje nedvosmisleno uticati na objektivnost, na ispunjavanje profesionalnih obaveza, te poštovanje utvrđenih prava i dužnosti,

- davanje instrukcija učenicima škole od strane nastavnika škole, kako se ne bi dovodila u sumnju objektivnost nastavnika škole.

Obveza je svih učesnika u nastavnom i radnom procesu da otklone svaki pokušaj korupcije i da postupaju u skladu sa važećim pravnim propisima.

Član 38.

Svi nastavnici i stručni saradnici koji su na dan stupanja na snagu ovog Kodeksa u radnom odnosu u školi dužni su da se pridržavaju Etičkog kodeksa.

Svaki nastavnik i stručni saradnik koji će zasnovati radni odnos nakon stupanja na snagu ovog Etičkog kodeksa, prije sklapanja ugovora o radu dužan je da se upozna sa odredbama ovog Kodeksa i da ih se pridržava u radu.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 39.

Tumačenje u primjene odredbi Etičkog kodeksa daje Školski odbor na predlog Etičkog odbora.

Član 40.

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu osmog dana nakon objavljivanja na oglasnoj tabli škole.

Predsjednik Školskog odbora

Slobodan Kršikapa